

לְבַנִּימִין אָמַר יָדִיד ה'

פּרָקִי זְכוּרֹן לְמוֹ"ר הָרַב שְׁמוּאֵל בְּנִימִין הַרְלִינְג זְצוּק"ל הַי"ד

חֲבִיבִיָּה דֵה' וּבְגוֹ תְּחוּמֵיָּה שְׂכִינְתֵיָּה שְׂרָיָא (יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל)

בַּעֲבוּר בְּנִימִין שֶׁהוּא יָדִיד ה' יִשְׁכּוֹן בְּנִימִין לְבִטָּח עַל ה'... וְה' יִשְׁכּוֹן בֵּין כְּתָפָיו
(רַאב"ע)

לְאַחַר שֶׁנֶּאֱסָפוּ לְפָנֵינוּ זְכוּרֹנוֹת בְּכַתֵּב וּבַע"פ עַל מוֹרְנוּ הָרַב שְׁמוּאֵל בְּנִימִין הַרְלִינְג זְצוּק"ל הַי"ד, מִצָּאנוּ אֶת עֲצֻמּוֹ מִחֲפָשִׁים דֶּרֶךְ לְרִיכוּז הַדְּבָרִים וּמִיְדוּרָם, כְּדֵי שֶׁנִּשְׁכַּח לְהַעֲלוֹתָם עַל הַכְּתָב בְּצוּרָה מְסוּדָרָת כִּכְל שְׁנִיתָן.

הַקּוֹשֵׁי גְדוֹל, שֶׁכֵּן בְּאִישֵׁיּוֹת אַחַת (עֲצוּמָה וְעֲנֻקִּית) אָנוּ עוֹסְקִים. בְּדַמּוֹת הַחַיָּה בְּאִתְּנוּתָהּ לְנֶגֶד עֵינֵינוּ וְאִיךְ נִבּוֹא לְחִלְקָה לְנוֹשָׂאִים! ?

לְכֵן כִּפְתִּיחָה לְזְכוּרֹנוֹת מְמוֹ"ר, נִבִּיא אֶת הַמִּילִים שֶׁגוֹנְזוֹת בְּתוֹכָן בְּתַמְצִיתֵיּוֹת אֶת אֹמֶר חַיֵּינוּ שֶׁל הָרַב זְצוּק"ל, חַיִּים שֶׁל שָׁמַיִם וְאַרְץ בְּחֻבְרָתָהּ. מִצַּד אֶחָד חַיִּים שֶׁל דוּגְמָא חַיָּה שֶׁבָּהֶם רֵאִינוּ יְהוּדֵי פְּשׁוּט, וּמִצַּד שֵׁנִי יְהוּדֵי גְדוֹל בְּכָל, גְּדוֹל בְּתוֹרָה וּגְדוֹל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, מִצִּיאוֹת נִהְדָרָת מְלֵאָה כּוֹחַ אִמְתּוֹ וְיִשְׁרוּתָהּ, שְׂכָל כֵּךְ נִעְדָרָת בְּתַקּוּפְתָנוּ. אִישֵׁיּוֹת הַמְּשַׁלְּבֵת בְּתוֹכָהּ חַיֵּי עוֹלָם וְחַיֵּי שַׁעַה לְלֹא מִצְרָנוֹת וּמֵאֲבָק, אֲלֵא מִתּוֹךְ נַעַם וְכַבוֹד שֶׁאֲצֵל רַבְּנוּ הַלְכוּ וְצַעְדוּ יַחַד בְּתַמִּימוֹת, בְּשִׁלְמוֹת.

וְכַךְ נִכְתַּב עַל מִצְבְּתוֹ:

פ"נ הרב שמואל בנימין הרלינג זצוק"ל הי"ד ב"ר יהושע
עמל בתורה והעמיד תלמידים הרבה, דבק בארץ וחנן את עפרה,
הליכותיו אמת ואמונה, עוז וענווה, אוהב שלום ורודף שלום
"תהי ירך על איש ימינך, על בן אדם אמצת לך" (תהלים פ)

נולד בכ"ד באדר תרצ"ו

נפל בהר עיבל

בכ' בתשרי תשס"א

ת.ג.צ.ב.ה

חשבנו לסדר את הזכרונות לפי מילים אלו, אך כאמור המלאכה קשה.

לא נרצה ולא נוכל לחלק, לדוגמא, בין ענוותנותו של הרב ודבקותו בארץ. אישיות אחת ניצבת מולנו, שכל רבדיה מתמזגים אלו באלו.

אך למען הסדר ננסה ללכת בדרכם של המילים החקוקות על מצבתו.

זוויות והיבטים רבים לדמותו הענקית, החל משנות לימודו כתלמיד מן המניין, בצבא הסדיר, במילואים, עד לשנות הוראתו בכפר הרא"ה ועד היותו ראש הכולל בבית מדרשנו.

אנחנו באנו להאיר מהזווית הקרובה אלינו, חלק מאותה אישיות גדולה ורחבה שלצידה זכינו לשבת בבית המדרש. כאן ישב רבנו בשקידה, הרביץ בנועם מתורתו, בלימוד שהביא לידי מעשה, ואהבת התורה, העם והארץ.

כאילמים - דוממים אנו בנפילתו,

כעיוורים - בחייו, הרב סימא אותנו בענוותנותו, שלא נחוש בגדולתו. ישב אתנו "בין החברים" (כלשונו), למד אתנו סוגיות בגמרא ובאמונה, בנותנו הרגשת שוויון.

מקווים אנו שמתוך הזכרון ימשיך ויאיר לנו מאורו, מדוגמתו האישית, ובנסיון קלוש, כאורות קטנים, נמשיך בדרכו הבודעת שהייתה לנו כלפיד אש.¹

1 לבקשת המשפחה הוספנו את שמות המספרים. זכרונות ללא שמות, נאמרו על - ידי רבים, והם בגדר זיכרון כלל ישיבתי. (ונכתבו על אחריות העורך).

עמל בתורה

בדוגמא אישית חיה, ללא דיבורים, לימדנו הרב עמל תורה מהו. ראש וראשון היה בבית מדרשנו בשקידתו המיוחדת.

- ידוע היה שהרב מדיר שינה מעיניו. בפעמים שהיה נשאר ללון בישיבה, היה עוזב את בית המדרש אחרון, ודואג לכבות את האורות, וראש וראשון התיצב בתפילת שחרית מעוטר בתפילין במקומו, איתן לקראת אלוקיו.

- הייתה תקופה שהיה מגיע לנקודה באיתמר כבר ביום חמישי בערב ללמוד עם תושבים, ולאחר מכן המשיך ללמוד לבדו, סיפר הרב משה כץ שפעם אחת כששמר במקום, בשעה 4:00 לפנות בוקר בא אליו הרב וביקש שיעירו בשעה 5:00, כאשר הרב ישן על הספה עטוף בדובון הכחול.

- לעתים, בחברותא עם תלמיד, היה ראשו "צונח" מרוב עייפות והיה נרדם לכמה שניות, אולם שוב התנער באחת, המשיך וקרא שוב מאותה נקודה בדיוק וניסה להתעורר. למרות שחזר הדבר כמה פעמים וראינו שהרב היה מאוד עייף מלימוד, שמירה וכדו' - לא פסק מעמלו בתורה.

מעשים שבכל יום...

- היה יושב בספריה ולומד תוך כדי סעודה, אך אף פעם לא נכנס עם מאכל לבית המדרש.

- כאשר רכש פלאפון - היה מאכסנו בתיק, התיק היה מונח מחוץ לבית המדרש, היה מוציא את ספריו מהתיק, ומעמידו על גבי כיסא בחדר התה. (הרב משה כ.).

- הייתה לרב שקית זמינה בתיק כדי לעטוף בה את העוזי ("המקצר ימיו של אדם") בכניסתו לבית הכנסת. (אלנתן ג.).

- הקפיד לא לגרור את הכסא בקומו ממקומו - כדי שהרעש שלא יפריע לזולת בלימוד.

- עוד היה מקפיד בחדר התה לסגור את הדלת בקביעות בכדי שלא יפריע הרעש ללומדים ואף יעץ שיתקינו מתקן זווית שעל ידו תיסגר הדלת מעצמה וכך אומנם עשו. (אלנתן ג.)
- בהפגנות ובעצרות הזדהות, שבהן הרבה להשתתף, תמיד היה מביא עמו ספרי לימוד והיה יושב בזמן הפנוי ולומד עם תלמידים מהישיבה ואף היה מצלם מקורות לשם כך ולומד עימם בצוותא.
- "ובלכתך בדרך": תמיד היה מצוי אצל הרב ספר ללמוד בנסיעה - מדרש רבה, חידושים על המסכת ועוד.
- יום אחד, באמצע שיעורו בגמרא, הכניסו פתק לרב, שבו נכתב שנולד לרב נכד. הרב אמר: "ברוך ה' נולד לי נכד" והתלמידים ברכוהו ב"מזל טוב", אך הרב הפסיק אותם ואמר שאין להפסיק את השיעור, והמשיך. יש לציין שלא מדובר באדישות חלילה, שכן לאחר השיעור הרב טלפן לאחל "מזל טוב", וכן היה נוהג, בכל פעם שנולד צאצא חדש במשפחתו אמר לתלמידיו בהתרגשות " מגיע לי "מזל טוב" - נולד לי נכד" וכו'. (ר' רון ש.)
- הקפיד שלא להפסיק כלל בלימוד. אפילו כשהיה מתעטש וברכוהו ב"לבריאות", היה אומר שאין לנהוג כך בזמן הלימוד. (ר' רון ש.)
- הקפיד בשתית קפה/תה, להוסיף כמות של מים קרים, לברך בקול, ולשתות מיד כדי למנוע בטול תורה, וכן על מנת שיוכל לשתות רביעית בלגימה אחת וכך להימנע מספק ברכות. לאחר מכן הזדרז לחזור למקומו, כאשר מעולם לא לקח את הכוס המלאה למקום לימודו אלא כאמור שותה ממנה, שוטפה ומחזירה למקומה.
- פעם אמר, שבהכינו שתייה חמה, בכדי למנוע ביטול תורה, הוא מוסיף מים קרים, אע"פ שחז"ל הזהירו משום סכנה. (שלומי ב.)
- שמנו לב שביום חתונת אחד מילדיו נשאר ללמוד עד סוף סדר צהריים וכדרכו נסע לחתונה בטרמפים. (הרב משה כץ.)

- בהכנות המזורזות לחנוכת ביהמ"ד החדש, היה מזרז (למזורזים) את אנשי המשק ואמר להם שבזכות עמלם וזריזותם יזכו תלמידים רבים ללמוד ולעמוד במקום רחב יותר ונוח - ומסיים "הרחיבי מקום אוהליך". (מאיר ל.)
- הקפיד תמיד להחזיר את ספרי הספרייה למקומם וכשהיה חסר ספר תלה על לוח המודעות בקשה (בעילום שם) אם ניתן להחזיר את הספר האבוד למקומו. אם אחד התלמידים השאיר על שולחנו בסדר עיון ספר "שימושי", היה אומר: "אני רואה שאתה עוסק בספר, האם ידוע לך איפה ישנם עוד עותקים?" - כדי לא לפגוע בתלמיד שסיים להשתמש, ולא החזירו למקומו. (אלנתן ג.)
- אחד התלמידים נכנס לבית - המדרש ונפגש עם הרב שהיה בדרכו לצאת. התלמיד פינה את הדרך כדי שהרב יצא אך הרב אמר: "אין מכבדים ביציאה! שכן אתה בדרך ללמוד ואני הוא זה שיוצא". (יצחק פ.)

קביעות בלימוד

- היה מגיע לישיבה לפני סוף בין הזמנים, לעתים יושב לבדו ליד הסטנדר בבית המדרש ולומד. תמיד היה משמח לבוא ולראות שהרב הקדימך ואינך לבד. כשנשאל: "הרב, אבל עדיין לא התחיל הזמן?! ענה, שלתורה אין זמן. (מאיר ל.)
- יום אחד ב"בין הזמנים", כשישב בבית המדרש ולמד, הגיע סגן שר השיכון במסוק שנחת בחניה הצמודה לבית המדרש. עובדי הישיבה צפו במאורע, אך הרב המשיך בלימודו. (מאיר ל.)
- לקראת סוף זמן חורף תש"ס, רבים מבני הישיבה יצאו לעבוד ב"מטה גולן". אירע שפעם אחת נשאר רק תלמיד אחד בשיעורו של הרב. ניגש התלמיד לרב ושאל אם יהיה שיעור, התשובה הייתה: "בטח!" הציע התלמיד ללמוד במקומו של הרב - בבית המדרש, הרב ענה: "נלמד במקומנו הקבוע בחדר שיעורים" וכך למדו בחברותא, כשהרב חוזר ואומר מספר פעמים "כי אין לה' מעצור להושיע ברב או מעט" - יש לציין שלמדו פסקה אחרת שאינה על הסדר, כדי ששאר החברים לא יפסידו. (אליעזר ש.)

- הקפיד מאוד לא לבטל מזמני לימוד התורה של אחרים: פעם אחת ניגש הרב ושאל את ר' דוד מימרן (שנסע בדרך כלל לכיוון בה"ד 3) - מתי הוא נוסע. התלמיד שאל מתי הרב צריך לצאת והרב ענה כבדרך אגב, ב 16:00 והתלמיד אמר שהוא נוסע גם כן בשעה זו. למחרת לא הסכים לומר לתלמיד מתי הוא נוסע, מפני שחשד בו שהוא מתאים עצמו לצרכיו וכששאלו התלמיד: "מתי הרב צריך לנסוע?" ענה, שאל לו לשנות מסדרי הלימוד.
- כשידע על מישהו שנוסע למחוז חפצו, היה שואל אותו מתי, אך אם היה, ולו הפרש של רבע שעה מהזמן שהיה נוהג להישאר בישיבה, לא היה נוסע עמו בטרמפ בטענתו השגורה "שיירות מצויות". במקרים שהיו לו חברותות והציעו לו טרמפ מועיל - היה מסרב ונשאר עד סוף החברותא, והשיירות תמיד היו מצויות לו. (ר' יוסי ד.).
- פעם, כשהרב חלה בדלקת ריאות חזקה והיה זמן מה בבית חולים, התקשר אחד התלמידים לשאול בשלומו והיכן הוא נמצא. ענו לו שהרב ביקש שלא נטרח לבקרו וביקש שנישאר בישיבה ונמשיך בלימוד. (ר' רון ש.).
- כידוע, לרב לא היה רכב ומהסיבות שנתן לכך, ניתן ללמוד על יחסו לתורה ועמלו התמידי: כאשר שנים מוותיקי האברכים, בשנים הראשונות של הכולל, ניסו בעדינות לשכנע את הרב שיקנה רכב שישרתו, הרב כידוע לא שעה לעצתם וכאשר ראה שמתוך דאגה הם אינם מרפים ממנו, לקח אותם מחוץ לבית המדרש והסביר להם שרכב דורש התעסקות ותיקונים המצריכים זמן מרובה, ועוד שהרי בטרמפים אפשר ללמוד. (ר' יוסי ד.).
- לעתים, כשהיה אחד מהתלמידים מסייע את הרב, תמיד באופן טבעי השיחה הוסבה לסוגיא הנלמדת, בשיטות הראשונים וכו', אך עד שהבירור לא נשלם לא היה יורד מהרכב, גם כאשר היה חשש שיפסיד רכב נוסף שיקדמו בדרך לביתו. (ר' רון ש.).
- נהג לומר "תמידים כסידרם ומוספים כהלכתם" - הדגיש את חשיבות הסדר והקביעות, שרק לאחריו יוכלו לבוא המוספים - התוספות. כשאמר לו אחד התלמידים שהוא מעוניין לעשות "משמר", אמר לו כך: "תמידים כסידרם...." - יש לבדוק האם המשמר לא יפגע בסדרי הלימוד הקבועים - שהם העיקר. (נחמיה מ.).

- בסיומו של זמן חורף תש"ס נשארו מספר תלמידים ללמוד בישיבה וכמובן שמצאו את הרב, כדרכו מדי יום, ממשיך ולומד בבית המדרש. מספר תלמידים רצו להקדים ולהתפלל מנחה שלא כזמן הקבוע בישיבה. כששמע זאת הרב אמר שיש לשמור על "התמידים כסדרם", אך לאחר שהסבירו לרב שכבר הודיעו על השינוי לצוות העובדים, שפסקו בשל כך ממלאכתם, נתרצה לקיים תפילה מוקדמת. (לירון מ.)

- מספר אחד התלמידים: בשיעור א' הלכתי להתייעץ עם רבי מהישיבה התיכונית - הרב חיים דרוקמן שליט"א, בנוגע להתלבטויותי. לאחר ששמע את דברי אמר לי: "והרי הרב בנימין שם, אין עוד כמו הרב בנימין, תישאר בישיבה ותקבע אתו חברותא, אין לימוד גדול מזה". ואכן כך היה, פניתי לרב בבקשה לקבוע חברותא ובקשתי שילמדני מהספר "אורות". הרב הדגיש שיש ללמוד יחד והוא אינו מלמד בעוד השני רק לומד, וקבע אתי לימוד ב"אור החיים" לפי פרשיות השבוע. כך דאג במשך כל הלימוד שלא ארגיש כאילו הרב מלמד ואני פסיבי, אלא שאנו לומדים יחד. הייתה לנו קביעות של עשרים דקות ביום במשך שנה וחצי. פעמים נדירות אני זוכר שהרב נאלץ לבטל את הקביעות וכאשר כך קרה, היה מדגיש את מעלת הקביעות וחשיבותה ושאסור סתם לבטלה, לכן אם נותר זמן מועט לא היה מוותר והיינו למדים יחד." (אורן צ.)

והעמיד תלמידים הרבה

בדרכו האחרונה, יום שישי ערב שמחת תורה, ליוו את הרב רבנות מלווים ובתוכם תלמידי חכמים, אברכים, בחורי ישיבה, מתיישבים, אנשים מסגנונות שונים. כולם שתו בצמא את דבריו והדרכתיו בקודש ובחול, מתוך דוגמתו האישית כמחנך וכרב.

חשוב להדגיש שהרב ראה את תפקידו כשליחות שהיא זכות, וכך, בכל מקום שהיו צריכים אותו היה מתנדב לעזור, כך ב"ישיבת חיצים" שבאיתמר ועוד קודם לכן, לפני שנים, בעזרה טכנית וחינוכית במדרשה שבאלון-מורה ובעוד מקומות רבים.

היחס האישי לכל אדם

- הרב תמיד היה מקדים שלום לכל אדם ומושיט ידו ללחיצת יד ב"שולם עליכם" הנצחי, לקטן ולגדול כאחד בחביבות, כחברים.
- פעם הגיע בחור לבקר את חברו בישיבה. כשהגיע, פגש ברב: "שולם עליכם, אני בנימין"... הרב שאל לשלומו של האורח, כדרכו בקודש, ובנוסף לכך הגדיל לעשות וערך לו הסבר ותדרוך על הישיבה כדי שיתמצא. כך, תמיד היה הראשון להתעניין באורחים, בתלמידים החדשים וכמובן, בבחורי הישיבה. כל זה - בהארת פניו ובהתעניינות אמיתית. (עדי ו.)
- גילה התעניינות בעיסוקיו של כל תלמיד והיה ממש כאב לתלמידיו הקרובים שזכו אף לביקור בביתם כאשר חלו וכן ללימוד משותף. והיה אז מלמד מתוך "עולת ראייה" בנושא ביקור חולים. (ר' רון ש.)
- בולט יחסו החם והמתעניין של הרב שהיה ללא כל הרגשת עליונות. כשהיה מגיע לנקודה באיתמר היה מחלק סוכריות לילדים, שיברכו ויענו "אמן" וכן היה מתנהג איתם לפי גילם, לדוגמא: "מחליק" איתם "כיפים" - "תנו כף" וכדו'. (מאיר ל.)
- אף שרוב זמנו היה בישיבה, היה מקושר מאוד לאנשי "הגבעות" והיה מקפיד להגיע אליהם לעבוד, לחזק וללמוד בצוותא.

- "בהיותי בשיעור א', נאלצתי להעדר משיעורו ב"עולת ראייה". ניגשתי לרב ובקשתי לאפשר לי חד פעמית להקליט את שיעורו, שכן הרב בדרך כלל לא רצה שיקליטו את שיעוריו. הרב סרב, אך הוסיף "כאשר תחזור, נקבע לימוד בחברותא על הנלמד בשיעור", זאת בטענה שההקלטה היא צמצום - "לו היו מקליטים את אביי ורבא לא הייתה חיות בלימוד". כשחזרתי לישיבה, התביישתי לפנות לרב ולהזכיר לו את ענין החברותא. כאשר הבחין בי במהלך היום, שאל אותי מתי יהיה לי נוח ללמוד וכך למדנו. לאחר זמן מה שוב נאלצתי להעדר ושוב, חוזר חלילה, הרב סירב שנקליט וניגש אלי (כי התביישתי) לקבוע לימוד. לאחר זמן, ידעו התלמידים שהשתתפו בקביעות בשיעוריו, שניתן לגשת לרב ולבקש השלמת שיעור שהוחסר ותמיד היה נענה בחיוב (בכל נושאי השיעורים - אמונה וגמרא). (אלנתן ג.)

- לתלמידים שהיו מגיעים לביקור במהלך שירותם הצבאי, היה מעניק תשומת לב ומאור פנים מיוחד, כששגור על לשונו הביטוי: "פשט בגדי לבן ולבש בגדי זהב" וכשהיו חוזרים לישיבה: "פשט בגדי זהב ולבש בגדי לבן" והיה מסביר, שהכהן הגדול ביום הכיפורים היה לובש בגדי לבן כשנכנס לקודש פנימה וכאשר היה עובר לעבוד בחוץ, בעבודת החצר, היה לובש בגדי זהב. הרב אף היה מתעניין מאוד בנעשה בצבא, בקו או באימונים ואף היה מספר על שירותו באזור הנזכר ונותן עצות רוחניות ומעשיות. למסיימים את המילואים היה אומר: "עד יום מלאת ימי מילואכם" (ויקרא ח, לג).

- "ביום שיצאתי לשירותי הצבאי, הרב ליווה אותי אל מחוץ לבית המדרש - ד' אמות, ואמר לי: " הנפטר מחברו צריך להפטר ממנו בדברי תורה..." והוסיף מדברי תורתו". (יואל ד.)

- יחסו האישי ניכר היה תמיד, שכן בכל שאלה שנשאל, לא היה מסכים שישאלוהו בעמידה בעודו יושב, לכן היה נעמד או שהיה מושיב את השואל. כשטען התלמיד שמדובר בשאלה קצרה "ולא כדאי שאשב", ענה הרב: "השאלה אולי קצרה, אך התשובה עשויה להיות ארוכה" ולכן ביקש שנשב. (דביר ר.)

- בכל שאלה, בגמרא או באמונה, תמיד היה פותח את הסוגיא, מעיין בה מתחילתה ומנתח באריכות ובִישרות, שלב אחר שלב, עד שהתברר שכלל אין קושיא.

הקדיש לכל תלמיד, אפילו כשנשאלה שאלה פשוטה, את מלוא הזמן ונתן הרגשה שכולו פנוי למענו ושאינו עונה לו בחטף. וכשהיה צורך, מוסיף ביאור בכתב כדי לפשט את התשובה. (נחמיה מ.)

מספר ר' ברוך פרוס: כשלפעמים, במהלך היום, נשאלה שאלה ולרב לא היה פנאי לעיין ולענות, היה מתקשר לבית השואל כדי להשיב.

מספר הרב נוחם צפרי: במוצאי יום כיפור האחרון, הרב נשאר בישיבה מפני שכביש היציאה מהיישוב לכיוון קדומים היה חסום. כמובן שישב ולמד בבית המדרש. כשהגעתי לביתי, נמסר לי שהרב התקשר ואמר שרצה להוסיף משהו בלימוד ושהוא יתקשר שוב מאוחר יותר. הלכתי לקראת הרב לבית המדרש ובענוותנותו אמר: "לא היית צריך לטרוח" וכו' ומיד הסביר לי פשט ברמב"ן בסוגיית תקנת "אין אונס בגיטין", זאת כתשובה לשאלה שנשאל שבועיים לפני כן על ידי שנים מתלמידי משיעור א', וכשנשאל אז אמר, לאחר עיון, שאינו מבין ובמוצאי יום הכיפורים, הבין והסביר לי ואף כתב את התשובה, שמא לא אגיע.

כשנפטר הרב שמעון פורטל זצ"ל, מייסד הישיבה ומנהלה הראשון, למד עם בנו אברהם חברותא בזמנים קבועים במהלך השבוע וכן כשנרצח הלל ליברמן הי"ד, ביקש מהאלמנה ללמוד עם בנה באופן קבוע. אך לצערנו לא זכה לכך. (ר' משה כץ.)

כדוגמא לאישיותו כמחנך, סיפר אחד האברכים שלמד חברותא עם נער מהיישוב, שיום אחד ניגש אליו אחיו של אותו נער וביקש ממנו ללמוד אתו באופן חד פעמי. האברך הסכים ושאל: "מה נלמד?" אמר לו התלמיד שהרב נתן לו מטלה, ללמוד את הסוגיות בקידושין ל"א-ל"ב העוסקות בכיבוד הורים וכבוד רבו. כשבסוף הלימוד שאל האברך מיהו הרב שלו ועל מה ולמה נתן לו מטלה זאת? התברר לו לתדהמתו, שהרב הוא לא אחר מאשר הרב בנימין שבתקופה זו לימד בישיבת חיצים באיתמר. התלמיד סיפר לו שבאותו יום התחצף לרב בצורה קשה ולכן הרב הטיל עליו מטלה זו ועובדה שהתלמיד אכן מילא אותה. (אלישיב ס.)

"לפני נישואי התגוררתי בקדומים, (מקום מגוריו של הרב.), אך עד שהגעתי לאלון-מורה לא נקשרתי אל הרב. כשהתחלתי ללמוד באלון מורה, זכיתי להכירו באופן קרוב יותר, מתוך שיעוריו והנהגותיו. בשבתות חופשיות, הייתי מבקש מהרב ללמוד איתו בחברותא (כפי שהקפיד לומר - לא שיעור). הרב בנימין נענה

וכך היינו לומדים בצהריים, כשלעתים מצטרפים עוד חברים. אותה שעת צהריים לוותה בהרגשה מופלאה - שקט שרר בבית, הרב ישב מול הסטנדר, הגיש לנו כוס תה או מיץ והחל פותח בלימוד מהספר "אש קודש" או מ"שם משמואל" ולפעמים ב"דרך חיים" למהר"ל על פרקי אבות (בין פסח לראש השנה). פעמים רבות לצערי, כשהייתי מתעייף והראש החל "מנקר" - הרב לא אמר דבר, אך בצורה מופלאה, לאחר שראה שאני עייף מאוד, מצא את הדרך לסיים את הלימוד, ליווה אותנו עד מחוץ לבית וברך אותנו במאור פנים. לעתים, הרב היה מתעייף מאוד, אך לא אמר דבר ולימד כרגיל, עד ש"צנח" על הסטנדר, לאחר מספר שניות התעורר והמשיך, וכן הלאה, עד שהעיפות הכריעה אותו והיה חייב לסיים. לאחר זמן, הרב כבר היה ניגש אלי בעצמו בימי חמישי בישיבה, מתעניין אם השבת שבת חופשית בישיבה ואם אכן אהיה בבית ואם כן, היה מודיע לי אם יוכל ללמוד או לא ומתי. בתקופת שירותי הצבאי התקשיתי מאוד לעמוד בקביעות והפסקתי. בתחילה, הרב היה ממשיך להודיע לי אם מתקיים השיעור או לא וכשראה בתבונתו, שכבר אין לי אפשרות להגיע, פסק מלהודיע לי. לאחר הסתלקותו התברר לי, שחצי שעה לאחר השיעור, הרב כבר מיהר ללכת לגבעת הישיבה בקדומים, להעביר שם שיעור - חברותא, אכן, "צדיקים אין להם מנוחה..." (אלישיב ס.).

אחריות על הלימוד

- סיפר ר' רון שמואליין (שהיה מגיע מידי יום לישיבה עם הרב): כאשר הרב בנימין היה לפעמים מאחר מעט לישיבה לשיעור הבוקר שהחל ב- 9:00, היה מבקש בפלאפון מנהג ההסעה שהייתה אמורה לעלות מהישוב לישיבה ב 8:45 להמתין חמש דקות שכן הוא בדרך. פעם קרה שאחרנו במספר דקות והגענו ב 8:50, אך הרב לא הודיע לפני כן בפלאפון כי היה בטוח שנספיק להגיע להסעה. התחלנו לעלות ברגל כשהרב מוכיח את עצמו מספר פעמים, "למה לא התקשרתי, איזה טעות עשיתי במיוחד שעכשיו אני צריך להעביר שיעור", והרב צעד בהליכתו המהירה במעלה הגבעה, כשאני מנסה להשיגו בהליכה-מרוצה.

- אחד האברכים, שעבד גם בהוראה בבית הספר, סיפר שהשתתף בשיעורו של הרב שהיה מסתיים סמוך לתחילת השיעור בבית הספר: "הרב תוך כדי שיעור, היה מסתכל על השעון ועלי כדי לרמוז לי שאני צריך ללכת ללמד את הילדים, ושלא אתמהמה עוד." (ר' יוסי ד.).

- בשנים הראשונות לקיום הכולל באלון מורה, היה מדגיש את הצורך בהרגשת הערכות ההדדית, וכשאחד מחסיר הדבר מחליש את שאר החברים. כמו כן הציע, למי שמעוניין, את האפשרות לערוך דו"ח אישי-עצמי, כדי לחזק את האחריות הבאה מתוך ביקורת עצמית. (ר' יוסי ד.).

דרכי לימוד

בלימוד גמרא

- הרב היה מעביר שיעור מדי יום בגמרא עיון - והתאים את עצמו לרמת הקבוצה שהתגבשה סביבו. היה מתחיל בלימוד הגמרא, רש"י ותוספות, ועד שהבסיס לא היה נקלט כראוי אצל התלמידים, לא היה ממשיך להתקדם. גם את התוספות שלכאורה אינן מעניין הסוגיא, כאלו שמפליגים לנושאים צדדיים, יחסית לנושא המרכזי, היה מתעכב ומלמד.

- לאחר לימוד הבסיס (של הגפ"ת), היה ממשיך לראשונים המודפסים במסכת בהכוונה לשיטות ההלכתיות, ומוסיף מהראשונים המרכזיים על המסכת, בהסבירו איך כל ראשון, לשיטתו, הבין את הגמרא מתוך נקודת מבטו על הסוגיא, והייתה ניכרת ישרותו בסברותיו.

- כאמור, לפי רמת הלומדים או כפי שהתבטא, "רצונות שונים", היה מתעכב בברור הסוגיות - אך אף פעם לא השתמש בפלפולים מיותרים ובאריכות מיותרת, תמיד בישרותו המופלאה. ניתן לסכם, שהיה אומר את מה שצריך לומר בסוגיא, לדעתו, ולא את מה שאפשר לומר בה.

- לעתים היה מביא אחרונים כחזון איש, ולסיכום הסוגיא היה מעיין בעצמו גם בספרי אחרונים. חביב היה עליו ה"קהילות יעקב" בשבתו וכלכתו בדרך, וכן היה מעיין בספרי סיכומים, כמו משנת שבת על מסכת שבת ובירור הלכה.

- מי שרצה לשמוע שיעור הבונה את היסודות היה נכנס לשיעורי הרב, כך שבזמן אלול האחרון התקבצה סביבו קבוצה גדולה של תלמידים.

- הרב כהרגלו היה מרבה לעבור בין החברות, לשמוע את הסבריהם, לישרם ולכוונם (דקות ארוכות עם כל חברותא). כאשר היה עובר בין החברות היה שואל את דעתם בהבנת הראשון וכדו' ונותן הרגשת שוויון מתוך שמיעה. היה מכין להם דפי מקורות עם שאלות מכוונות, ואם נעדר מהשיבה, היה שולח בפקס את הדף המוכן.
- בקשר לדרכי לימודו, מספר הרב נוחם צפרי: תמיד אפשר היה לגשת ולקבל הסבר הצמוד לפשט בישרות מופלאה. כאשר דיברנו בלימוד וחשב שנאמר כבר מה שהיה צריך להיאמר, אמר: "טוב..." וזה היה סימן להמשיך הלאה, ללא צורך בדיוני סרק מיותרים.
- בלימוד גמרא ואמונה הקפיד הרב לחזור מעט על הנלמד בשיעורים קודמים ולהמשיך - לא התחיל מאותו מקום שבו סיים בשיעור הקודם.
- לתלמידים היה קורא "חברים", "כדאי לבדוק אם החברים מוכנים לשיעור עכשיו".
- כאשר אחד הרבנים היה במילואים והרב מילא את מקומו בלימוד הגמרא, ציינו התלמידים, שאת שיעורי הרב בנימין זכרו בבהירות מיוחדת למשך זמן. (לירון מ.)
- בשנים שהגרז"ן (הגאון הרב זלמן נחמיה גולדברג) היה מעביר שיעורים בכולל, למחרת השיעור הרב היה מעביר שיעור על שיעורו של הגרז"ן כדי להאיר ללומדים את עומק דבריו. (הרב משה כץ)

בלימודי האמונה

- בהקמת הישיבה לימד את שיעור א' "עולת ראייה" מתוך פסקאות הליקוטים שהובאו "מ"עין איה". כאשר היה שינוי בכתוב בין "עולת ראייה" לבין "עין איה" היה מציינ ומקריא גם "מ"עין איה". כאשר הפסקא הייתה בנויה על אגדתא היה מקריא מהגמרא ומפירוש "עין יעקב" ומוסיף את תירוץ המהרש"א, בדרך כלל, ומראה איך הרב קוק זצ"ל התייחס בדרכו המיוחדת לאגדתא.

גם בלימודי האמונה לא היה מרבה בהסברים חיצוניים אלא צמוד לכתוב, קורא ומסביר, וכדי להיות בטוח שדבריו הובנו היה נענה להסביר שוב אם היה צורך.

בשיעור ב' לימדנו "תפארת-ישראל" למהר"ל וגם בלימוד זה היה צמוד לכתוב בהסבריו הברורים, כך שהתקדמנו ב"ה כראוי, כששמע הרב מרדכי הס על התקדמותנו התבטא ואמר: "הרב בנימין מלמד כמו כל הגדולים, גם הרצי"ה היה קורא ומסביר בלי להכביד במילים, שכן הדברים מובנים ומבוארים לפניו." (אלנתן ג.)

כשהגענו "כתפארת ישראל" לפרק י"ג שמובא שם חלק מהזוהר, הרב הקדים ואמר שנלמד ונדלג על הקטע. וכששם לב שהזוהר מובא מפרשת השבוע הנוכחית אמר "נו, כנראה זימנו לנו - ויש פתח, אז בכל זאת נלמד-נקרא." (אלנתן ג.)

כך היה נוהג שכלימודיו עם תלמידים - על הקטעים שהובאו בהם מתורת הסוד, היה אומר: "אלו דברים עמוקים, ואנו מבינים רק את הפשט. לכן אני קורא ולא מסביר" (נחמיה מ.).

ר' ברוך פרוס סיפר, שכשהיה מתעקש מאד שיסביר לו, בסוף היה מסביר, אך לא משתמש בלשון הסוד אלא בסגנונו.

כן היה מלמד בקבוצות ובחברות: "שפת אמת", "אור החיים", "שם משמואל", "דרשות הר"ן", "חובות הלבבות", "עין איה" ועוד, כאשר תמיד היה משלב פסוקים ומדרשים - בעיקר בשיעורים "בשפת אמת" (היה מקריא מהמדרש שלו, פורמט קטן שאותו היה נושא בנסיעותיו) וכן הזכיר הרבה דברים ששמע מרבותיו במהלך לימודו בנושא השיעור.

לרב הייתה קביעות בלימוד "שמירת הלשון" כל יום לפני מנחה. כשהיה לומד עם חברות הקפיד לומר "ה' ישמור", על כל דוגמא שלילית שראו, תוך כדי הלימוד. (ליאור א.)

הדרכות ועצות בלימוד התורה

- על בעל ה"אש קודש", האדמו"ר מפיאסצנה זצוק"ל הי"ד, היה אומר שיש לו כשרון עצום של מתנך, להסביר אפילו דברים גבוהים מאוד, להמון חסידיו ולנו לומדי ספריו, והתבטא שדבריו מזכירים לו, בתורת הכלל, את דברי הרב קוק זצ"ל. היה מרבה להביא את משלו של האדמו"ר בנוגע לכלל ישראל מדברי "האש קודש" על פסח (בנוגע לבן הרשע, עמ' צב-צג), ולעתים ביום השנה של האדמו"ר היה עורך "התוועדות" ומלמד מספריו וניגונים שונים שלמד מרבותיו. (ר' ברוך פ. ואלנתן ג.)
- הדגיש רבות שיש ללמוד ספרי ראשונים באמונה ואף למד עם חברותות את "דרשות הר"ן" ו"חובות הלבבות". (אלנתן ג.)
- את אהבתו לפרוש "אור החיים" על התורה, רבים ודאי זכו להכיר, עד כדי כך שהיה מקפיד כל שנה לעלות על קברו ביום השנה לפטירתו (ט"ו תמוז), והדגיש שעדות לתורתו הכללית רואים בריבוי סוגי האנשים שמגיעים לקברו. עוד אמר שאור החיים הקדוש הוא כפירוש הרמב"ן מה"ראשונים" - המשלב דיוק בפשט, הלכה, מחלוקת פרשנים, סוד - דרש ואמונה, ואמר לאחד התלמידים, שלרצי"ה היה חומש עם רש"י ואור החיים ביחד, עם הרבה הערות מסביב והוסיף "אולי ניתן להשיג ולראות?". (מאיר ל. ואלנתן ג.)
- כשלמד "אור החיים", חברותא עם תלמיד, אמר שהוא מעדיף ללמוד עם חומש שבו הפסוקים צמודים לפירוש, שכן יש לראות את הפסוק בפנים ולא ללמוד במנותק מהפסוקים. (נחמיה מ.)
- לאחר רצח ראש הממשלה יצחק רבין המנוח, לימד מ"אורות התחיה" פסקה כ, בעניין מחשבה על פירוד הקהילות וכן הוסיף לבאר בעניין האחדות מהמהר"ל "נתיב הצדקה" (פרק ב עמ' קעא בנוגע למעלים עיניו מהצדקה). (אלנתן ג.)
- כשנשאל על ידי תלמידים שהתדיינו, איזה ת"ח "עדיף", המשפיע בסגוליותו על העם מתוך לימודו ללא מגע ישיר, או היוצא לעם ומקרבים בברכותיו ותפילותיו – ענה, שודאי חשוב מאוד גם ה"סוג" השני. (ר' ברוך פ.)
- כשראה שהתלמידים מתאמנים ועוסקים מעט בספורט, ציין את החשיבות וציטט: "ההתעמלות שצעירי ישראל עוסקין בה..." (אורות התחיה לב).

נשאל פעם: "מה ללמוד עם בחור "חלש" באמונה?" והציע, ללמוד "יסודות מחשבת ישראל" לרב אפרתי ו"לאמונת עתנו". (אלנתן ג.)

כאשר הגיע בחור ש"חזר בשאלה" לבקר את חברו מהישיבה - הביא הרב את הספרים "דרך אחרת" מאת חגי בן ארצי ו"צפונות הנפש" מאת הרב יניב ואף ישב עמו והתעניין במעשיו ובשלומו. (אלנתן ג.)

אמר פעם אחת שעושים מחקרים מדוע לימוד הגמרא אינו אהוב בישיבה התיכונית, ואמר בפשטות שהסיבה לכך היא שבתור מקצוע זהו המקצוע הנלמד שעות רבות ומקצוע הנלמד בדרך כלל הרבה איננו אהוב, וכן בגלל לחץ המבחנים. (אלנתן ג.)

המליץ למעוניין ללמוד הלכה למעשה את שו"ע של בעל התניא. כמו כן הרב בעצמו, היה מעיין בו בסיכומי סוגיות. (חן ב.)

אחד התלמידים לפני שירותו הצבאי רצה להתמקד יותר בהלכה ובאמונה ולהפסיק ללמוד גמרא עד לגיוס. אמר לו הרב שצריך שהמסגרת תהיה של גמרא ואסור להתנתק ממנה. (אביחי י.)

פעם נשאל על ידי תלמידים האם בחור שלומד עם חלש ממנו צריך להמשיך או להפסיק - ונטה מאד לומר שצריך להמשיך, ולהשלים בזמן אחר לימוד עם מישהו ברמתו. (הרב נוחם צ.)

בזמן שהותנו בצבא, כשהגענו לביקור בישיבה שאל אותנו הרב בהתענינותו הידועה "באיזה מסכת אתם עוסקים בזמנים הפנויים?" בבושה אמרנו לו שאנחנו לומדים בזמן הפנוי הלכה, משנה, פרשת-שבוע, בטענה ש"אין זמן להתעמק" - ואז העיד על עצמו שכשיש זמן, עדיף לעסוק בעיון "לן בעומקה של הלכה" - "כך זה מחזיק אותך ער" וסיפר שהיה נוהג ללמוד ב"קהילות יעקב" (לסטייפלר) שהיה אצלו במקום מיוחד באפוד (בחגור כלשונו). (אלנתן ג. ושילה ה.)

הקפיד שלא לעסוק בדברים אחרים בחזרת הש"ץ, עומד במקומו מקשיב לש"ץ - ועונה.

את דברי תורתו האחרונים זכינו לשמוע בבוקר שלמחרת יום הכיפורים ואף בו פתח באמירת "תמידים כסידרם" (שכן נהוג בישיבה, שישנו שיעור קבוע

בהלכה כל בוקר) והסביר את טעם מצוות סוכה כפי שמופיע ב"טור", וציין כהרגלו בקודש: "דברים ששמעתי מפי הרב נריה זצ"ל בכפר הרא"ה", והוסיף, שהרב נריה השתדל להמשיך עוד קצת בסדר הלימודים, למרות שה"חופשה" כבר החלה - כדי שלא ייראה כתלמיד הבורח מבית הספר. עוד סיפר שלאחר מכן היו הולכים לבחור אתרוגים במושב לקראת החג. לאחר שסיים דבריו נשאל על-ידי אחד התלמידים שאלה בגמרא (ממסכת שלא נלמדה בישיבה). כהרגלו פתח ואמר "אקווה שאוכל לענות" (וכרגיל תמיד ידע את התשובה). לאחר מכן ירד לניחום אבלים אצל משפחת הרב הלל ליברמן הי"ד.

מספר דברים ניתן ללמוד מפרידה זו, מדברי תורתו של רבנו זצוק"ל הי"ד: אהבתו לתורה שמתוכה קביעותו והקפדתו בסדריה, שימוש תלמידי-חכמים בחייהם ובמותם, גאונותו בתורה, קישורו ודאגתו לציבור. כך היה רבנו שמים וארץ בכפיפה אחת. ודוגמא לחיי תורה אמיתיים.

דבק בארץ וחנון את עפרה

הרב בנימין זצוק"ל הי"ד הראה לנו באופן ממשי בכל מהלך חייו, וכן לצערנו במותו, מהי אהבת הארץ, הדאגה לכבוד ישראל שנרמס, והשתפכות הנפש לבורא עולם. ראינו איך המושגים של ארץ ישראל, כלל ישראל וכדומה היו לדרך חיים ולמדנו שאלו מושגים חיים ממשיים, שניתן וצריך לחיותם, ולא רק ללומדם מהספר.

גדולתו הייתה בכך שהיה נטוע בעולמות רוחניים עליונים, ועם כל זה, ודווקא מתוך כך, כל כך דאג לנעשה בארצנו ולעמנו.

גשם ורוח

- התייחסותו לגשמים ולחוסר המים בארץ ישראל הייתה ניכרת מתוך מעשיו היומיומיים. כשהיה שוטף את כוסו בחדר התה, היה מסבן את הכוס ולאחר מכן רוחצה - והיה מקפיד לסגור את הברז בין הסיבון לרוחצה. כאשר ראה תלמיד שהשאיר את הברז פתוח בין סיבון לשטיפה, היה מעיר במאור פניו ואומר שכאשר הוא מנקה את הכוס הוא משתדל לסגור את הברז, שכן ארץ-ישראל אינה משופעת במים, ועל חשיבות המים נלמד מכך שהתורה נמשלה למים: "הוי כל צמא לכו למים", והתורה חסה על ממונם של ישראל, קל וחומר שעל מימיהם, והוסיף שצדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם וכל שכן עלינו לחבב את המים ולחסוך בהם כיוון שבתנאים אלו המים יותר חשובים מממון, ואמר שאף בנטילת ידיים אין למלא יתר על המידה מהטעם הנ"ל.

- באחד מימות חורף תש"ס היה חם מאוד והדליקו את המזגנים בבית-המדרש על מנת לקררו. הרב התפלא וסגר את המזגנים. לתלמידים שתמהו אמר, שבמקום להתפלל לה' ולנצל את המציאות שיצר כדי שנבקש מים בהשתפכות הנפש - אנחנו משנים את המציאות ומפספסים את הכל. (מאיר ל.).

- בוקר גשום אחד נכנס לחדר התה בבית המדרש הישן - עם העוזי והדובון הכחול כשכולו נוטף מים ורטוב עד לשד עצמותיו (מן הסתם עלה לישיבה ברגל). פתח

ואמר בהתרגשות ובשמחה "ברוך שלא שומע לתפילתן של עוברי דרכים".
(עמיחי ז.)

תלמוד המביא לידי מעשה

- "כשהייתה הכנסת ספר תורה בגבעת "עדי-עד" בשבות רחל, בררתי אצל בחורי הישיבה האם יש מישהו שמעוניין לנסוע לשם, או יודע איך ניתן להגיע. התשובה הייתה "תשאל את הרב בנימין איך הוא מגיע". תהיתי, האם הרב בנימין ששקוע בתלמודו יעזוב את בית המדרש ויסע "לגבעה נדחת"? אך כשיצאתי נפגשנו בטרמפיאדה כשהרב גם הוא בדרכו ל"עדי-עד". כשהגענו, התברר שהכשירו חניה במרחק מה מהשכונה ומשם אפשר ללכת ברגל. ירדנו והתחלנו ללכת ישר שלא בדרך הכבושה אלא באדמת הטרשים. הצעתי לרב שנלך על הדרך שהוכשרה לעלייה לשכונה כי בה היה יותר נוח ללכת, אך הרב אמר: "שאלו ד' אמות חדשות בארץ ישראל, שכן מן הסתם אין רבים מהלכים בדרך זו, ויש מצווה ללכת בה". (שריאל ל.)
- במוצאי יום הכיפורים האחרון ישן הרב בישיבה. למחרת אמר שראה שאין שמירה מיוחדת בגבעת הישיבה, לכן, לפני השינה, עשה מספר פטרולים ורק אחר כך הלך לישון. (שלומי ב.)
- כשהייתה צעדה מיצהר לקדומים, מספר תלמידים ראו את הרב כשהוא חוזר לאחור וצועד בכיוון ההפוך. כשפנו אליו, אמר להם שהוא הגיע למקום העצרת ושם אמרו לו שישנה גבעה בעלת נוף מיוחד שעדיין לא ראה, לכן הוא מוכרח לעלות ולראות. (יוסף ב.)
- כאמור, היה מקושר באהבה ובמעשה לאנשי הגבעות - ומנהג קבוע היה לרב בימי שישי ללמד באיתמר שיעור בפרשת השבוע (לפי פירושי "אורח חיים" הקדוש, "שפת אמת") ולעבוד שם בחקלאות, בכל מזג אויר, עם הכובע הנצחי וכלי העבודה בידיו. עודד ושר, מסקל אבנים ושר. כולו ארץ ושמים.
- כשדנו בממשלה על פינוי הגבעות הלך ברגל נושא את תיקו הכבד ואת העוזי, מהישיבה עד לנקודה, 792 הליכה של 3.5 ק"מ לכל כיוון, כדי ללמוד שם ולחזק את המתיישבים. (דביר ר.)

- לפני שנת השמיטה, כשהיו צריכים להספיק לשתול הרבה שתילים, עלה לנקודה 792 והציע את עזרתו. עבד שעות ללא הפסקה מבלי לעצור ולנוח - כאשר הבחורים הצעירים מסתכלים עליו בפליאה - והרב חורש בעזרת החמור ושר... ובאותה הזדמנות הביע התפעלות מהנוף ואמר, שמצד אחד הדבר מרחיב את הלב ומצד שני, כואב שהנוף הזה ריק מהתיישבות, ולו היו בו עוד כמה אלפי יהודים, המצב היה שונה לגמרי. ועוד אמר לאחר החרישה הזאת: "רבונו של עולם! החמור הזה זוכה יותר מאשר אותם היהודים שבבוסטון, שכן הוא אוכל מגידולי ארץ ישראל שותה ממימי הארץ, נושם אווירא דארץ ישראל ועוזר ביישוב הארץ, כמה אלה שבבוסטון מסכנים, מה עוד שהמסכנות הגדולה ביותר היא שהם לא יודעים כמה הם מסכנים". (מאיר ל.)
- כשעבד אצל אברי מאיתמר, והציעו לו לעבוד בטרקטור, סירב ואמר שהוא מעדיף להרגיש את הארץ בידי. וכן היה תמה על הגרים בבניינים רבי קומות, שהרי ישנה הזדמנות להתקרב לארץ ומוותרים כל - כך בקלות?! (אורי א. ומאיר ל.)
- כשראינו צבאים ליד הישיבה, כולם התפעלו והרב אמר שאילולי היו מזיקים לחקלאות בגבעות, היה אפשר להתפעל מהם. (אלנתן ג.)
- מספר בחורים היו מייערים בשעות הפנאי את האזור בעצי אלון שנבטו מעצמם. לשם כך היה צורך להעביר שתילים לרכב, הרב עזר להם כשכולו שמחה ואמר שאע"פ שאלו עצי סרק "עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות" (כתובות קיב ע"ב). (דניאל צ.)
- בט"ו בשבט, כשהיו נטיעות בגבעת הישיבה, הרב התהלך אוחז בטוריה, כאחד התלמידים, ונטע עץ אחר עץ בחריצות. כאשר בסיום קיבלו כעין תעודות על ההשתתפות בנטיעות - התעודה של הרב התלכלכה ואחד התלמידים הציע להביא לו חדשה. הרב ענה שעפרה של ארץ ישראל איננו לכלוך כלל ולכן אין צורך בזה. (נועם ו.)
- כשהרב דרוקמן הגיע לישיבה ונתן שיחה על ארץ ישראל, לאחר השיחה נשאלו שאלות ובהן עלה הצורך להידברות על מנת לקרב את עם ישראל לציבור היושב ביש"ע. קם הרב בנימין בהתלהבות ואמר "איפה הימים שבהם רצנו על הגבעות בכל מקום בארץ ישראל, כך כבשנו את ארץ ישראל בעבר, וזה בעצם מה שצריך גם היום, לקום ולהיאחז ולהקים עוד ועוד יישובים. זה לא הדבר שגורם לפירוד,

צריך להגיד סוף-סוף את האמת: "מי הם אלו שמחפשים את השלום בתוך עם ישראל ומשם החוצה, ומי הם אלו שמחפשים ומחרחרים ריב כל הזמן" וכן דיבר גם על השמירה ב"נקודה" שביישוב, ואמר שלצערו הוא כבר לא יכול להשתתף בשמירות ליליות בנקודה, אך דירבן את החברים לעשות זאת, וכך עשו. (עדיאל ש. ואבישי ה.)

על ההתיישבות

- בתחילתו של אחד משיעורי הגמרא בבית המדרש החדש, היה רעש מעבודת הבנייה מחוץ לחדר השיעורים וכן קולות לימוד מהחלון מתוך בית המדרש, אמר הרב "אלו ואלו רעשים של מצווה". (אלנתן ג.)
- כאשר הגיעה מאחת הגבעות מכונית שכולה מאובקת, אמר מישהו: "איזה מכונית מלוכלכת", והרב אמר: "מלוכלכת?! והרי זה אבק של ארץ ישראל". (מאיר ל.)
- פעם בדרכו לנקודה 777 באיתמר, הגיע רכב שעלה לנקודה, הנהג היה נבוך שכן במקום היחיד שנותר פנוי "ישב" כלבו, הרב בטבעיות הרים את הכלב והושיבו עליו. (אורי א.)
- בטרמפים וכדרכים היה מורה באצבעו על ההרים ואומר: "זה שהגבעה הזו לא מיושבת - זה מה שלא חוקי", ואמר שכך הרב קוק התבטא בענין הסכסוך על הכותל, שהעוברים על החוק הם אלו שאינם עולים. (מאיר ל.)
- היה אומר שאין שום סיבה שבימינו לא יעלו קהילות שלמות להתיישב במרחבי ארץ ישראל בכל הגבעות שעדיין שוממות, "הגבעה שם ממול - בה יתיישבו יהודי לוס אנג'לס, ועל זו שלידה יתיישבו יהודי אודסה, מה יש להם לעשות שם בגלות? שיבואו לכאן להתיישב כאן". (הרב יעקב י.)
- לאחר אחת מההפגנות אמר לרב ידיד, שעם כל השמחה לרכבות שהיו בהפגנה, אם היו נשאים שלישי אפילו רבע מכלל הציבור שנכח שם, והופכים להיות חיילים למען ההתיישבות ובאים לגור כאן בגב ההר, וביישובים בשומרון ויהודה. כל המצב היה משתנה מהקצה לקצה.

- פעם ניגש אלינו בהפגנה חסיד ברסלב ופתח בדברים. לאחר שסיים לדבר, הרב אמר - מדוע "נ.. נח... מאומן" - שיהיה כתוב "מארץ ישראל" - הרי הרב נחמן זצ"ל היה אומר 'לכל מקום שאני הולך - אני הולך לארץ ישראל', ובודאי היה מעדיף שיהיה כתוב כך "מארץ ישראל", וכן היה מעדיף שכל האלפים בראש השנה יבואו להתפלל בארץ ישראל על קברי אבות ותנאים. כשנשאל על ידי אחד המתדיישים האם לטוס לאומן, הסתייג גם-כן בטענה זו. (אלנתן ג.)

- לאחר שירו על מכונית משפחת הרב לבנון שליט"א - ירדה הישיבה לצומת ולמדה, הרב בנימין אמר בהזדמנות זו שהאבנים שזורקים עלינו זה בכדי להזכיר לנו שאנחנו לא מספיק רוצים את אבניה ועפרה של הארץ, ושהביטוי למעשה של הפסוק הוא לבנות באבנים ובטיט - אבניה ועפרה - בתים בארץ ישראל. (אלנתן ג.)

- פעם הרב הזדמן לחנות המכולת שביישוב ורצה לקנות קופסת גפרורים. כשראה שהגפרורים שהציעה המוכרת היו תוצרת חוץ החזיר לה וביקש קופסא מתוצרת הארץ, אחר כך הסביר שצריך ליצור מקומות עבודה ליהודים, ועל ידי כך לחזק את כלכלת המדינה. (ר' רון ש.)

כבוד ישראל

- תפילותיו למען עמו וארצו: בי"ז בתמוז תש"ס - באו תלמידים לבקר את הרב ששבת רעב מול משרד ראש הממשלה, שהיה אז בשיחות בקמפ-דיוויד, ודן בחלוקת ירושלים. הרב כהרגלו ישב ולמד חידושים על המסכת הנלמדת - שבת, ואחד המארגנים הזכיר לו שביקש מהרב שיתפלל מנחה בתור שליח ציבור. הרב אמר לו שהוא קצת חלש ולכן כדאי שיחפשו לו מחליף אם יהיה צורך. לאחר כרבע שעה החלה התפילה והרב היה חזן. הרבה מתפללים היו במקום (כאלף איש) וכן צוותי צילום, אך הרב לא נמנע מלפרוץ בבכי מרעיד לבבות כשהגיע בחזרת הש"ץ לברכת "בונה ירושלים". מכוסה בטליתו והצלמים מסביבו, בכה בצער גדול, ומרוב בכי הפסיק מספר פעמים באמצע הברכה. מראה זה מובן היה, אך נדיר שכן המיוחד שבתפילותיו, שהן היו מיושבות מאוד. (דביר ר.)

- נסע לחברון בעשרת ימי תשובה, למערת המכפלה, כדי לבקש רחמי שמים על ביטול הגזרות. והיה מקפיד להגיע ביום השנה לזכר נרצחי מאורעות תרפ"ט לחברון. (מאיר ל. ואורי א.)

- אמר שבברכת "אהבה רבה" אנו מבקשים שתוליכנו קוממיות לארצנו - אך תפילה זו מתאימה לגולי חוץ לארץ, ואנחנו צריכים לבקש שתוליכנו קוממיות בארצנו. והוסיף ואמר שכל הכאב נובע מחסרון הופעתו יתברך - "הנה אלוקינו זה, קוינו לו ויושיענו", הישועה של ה' היא ישועתנו, אך אנחנו מקווים שיושיענו - יושיע כביכול את עצמו, זה כאבנו.

- קשה לשכוח את שיחתו בבה"ד 3, ביום חמישי, לפני הציבור שהתאסף למחות על החרפה שמתרחשת בקבר יוסף, כאשר לאתר מכאן הנחלה נמסרה לאויב, בשבת. (לפני שפתח בדבריו הציעו לו כיסא וסירב מפני כבוד הציבור). הרב דיבר על כך שתפילותינו צריכות לנבוע מצד הבקשה על שלמות הופעת כבוד ה' וכבוד ישראל ולא על צרכינו הפרטיים. הרב ציטט מ"עין איה" בנוגע למעלת הסומך גאולה לתפילה בתפילת ערבית - שלמרות שיש לאדם חסרונות פרטיים (בחינת ערבית - חושך והסתור) מגמתו צריכה להתעלות למחשבת הכלל וגאולת ישראל, וכן קרא מ"נפש החיים" (ב, יא בהג"ה), המדבר בנוגע למשנה במסכת ראש-השנה "וכי ידיו של משה עושות מלחמה... אלא לומר לך שכל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את ליבן לאביהם שבשמים היו מתגברים", שאם הפנייה היא כלפי מעלה - כלפי המגמה האלוקית שחסרה ואיננה מופיעה, אז היו מתגברים - ושלצורה זו של תפילה יש לשאוף, שכל השאיפות מופנות כלפי שמיא. ואז אמר חידוש בשמו של האדמו"ר מרוז'ין "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא, רע - כי אתה עמדי" - שלא כואב לאדם על צרותיו הפרטיות, אלא שה' עמו בצרה "כי אני ה' את דכא ושפל רוח" וכבוד ה' מתבזה גם כן בצרת היחיד והכלל, והחל בוכה, נחנק קולו וסיים את דבריו. ובזה ביטא את מדרגת החסיד ש"במסילת ישרים" שכל חייו מכוונים לכלל. כשנשאל אחרי השיחה, והרי סוף-סוף זו מדרגת יחידים, ענה שאולי לכל יהודי יש נגיעה למדרגה זו. הרגשנו שאצל הרב זו לא הייתה דרשה אלא תחושת חיים פנימית אמתית.

- לפני אותה שיחה בבה"ד 3 אמר לאחד התלמידים: "אם הצבא לא מתכוון לחלץ פצועים כמו אותו חייל (מדחת יוסוף ז"ל), אזי לצערנו אין יכולת להחזיק בקבר יוסף ונצטרך לעוזבו בצער רב, שכן החיילים הנמצאים שם, אינם פרטים בפני עצמם ואם אין גיבוי הדבר חמור וכואב", והדגיש שבתור חיילים הם התחנכו על הערבות, והרבה לספר על קרב המיתלה והערבות שהתגלתה בו. (יהושע ש. וישי ב.)

קרא לאנתיפאדת אל-אקצה – "מלחמת ראש-השנה", וציין שכפי שמלחמת יום הכיפורים החלה בשבת, כך מלחמת ראש השנה החלה בשבת. (דניאל צ.).

כשנשאל במוצאי יום הכיפורים תשס"א, מה לכוון בתפילה - האם להתפלל לנס שיבוא? אמר שלא נקבע לקב"ה איך להביא את הגאולה, וכפי שנראה עכשיו, הכיוון דווקא בדרך הטבע, כגון ההתקדמות לעבר ממשלת אחדות (כפי שדובר אז). (הרב נוחם צ.).

כאשר הרב, שבת שביתת רעב במשך שבועיים ליד משרדי הממשלה, אחד האברכים התקשר אליו שאל בשלומו והתעניין בקשיי הצום. הרב ענה ששלומו ב"ה בסדר, וזאת לא נקראת שביתת רעב ממש שכן במשך היום שותים מים ונוטלים כדורי ויטמינים. (ר' רון ש.).

האם השביתה תעזור? נשאל, והרי נראה שהממשלה אטומה - ענה הרב, שהצום בעיקר הוא כלפי שמיא, שנצא מהמצב הקשה שרוצים למסור חלקים מארץ ישראל לאויב וגם כלפי העם, שיתעורר, כששאל תלמיד האם יש עניין שגם הוא יצטרף - ענה - לא, אל תבוא, הישאר בישיבה עם כולם, אתם חוד החנית, המחזיקים את כלל ישראל. (ר' רון ש.).

יש לציין שכשהרב היה שובת שביתת רעב הוא לא היה מצהיר על כך בבית המדרש ולא עושה זאת בפרסום, אלא בצניעות ובשקט כדרכו. בשביתת הרעב האחרונה, רק בי"ז בתמוז לאחר כמה ימים ששבת רעב, נודע לתלמידים שהרב שובת ומיד התארגנה קבוצה שנסעה לבקרו. (דביר ר.).

לפעמים, בתחילת הלימוד כשהמצב הכללי היה קשה - היה מדבר וכואב על שפלות ישראל ועל כך שכבוד השכינה אינו מתגלה ועיניו היו מתמלאות בדמעות וכך גם כשהזכיר מנוראות השואה.

מספר תלמידים ציינו, שניכר היה בימי "בין המצרים" שהרב שרוי באווירת צער מיוחדת. (יואל ד.).

הרב הירבה ללמוד בניגון מיוחד שנדם בעתות צרה. (ר' ברוך פ.).

- שמענו מהרב זלמן מלמד שליט"א, שהרב שוחח עמו בכאב, באחת החתונות, על כך שלא מרגישים וממילא גם לא מבטאים מספיק באירועים מעין אלו את נוראות התהליכים "וההסכמים" שעוברים עלינו.

- כשאסונות היו מכים בעם ישראל, הרב היה יושב לאחר תפילת מנחה (כשהלומדים כבר היו בדרך לחדר האוכל) וקורא מספר תהילים או משיר השירים.

- בקשר להר הבית - אמר שצריך לעשות כל פעולה אפשרית למען הר הבית, בתנאי שלא תביא לתוצאות הפוכות ממה שרוצים להשיג, ולא כאותו יהודי שעולה מדי פעם ומגרשים אותו בביזיון גדול כי המשטרה חוששת והערבים מתעודדים מזה. (עדיאל ש.).

- חודש לפני נפילתו אמר לר' יוסי דנציגר שאפשר ללמוד מהערבים איך הם גועשים ורועשים למען הר הבית (לאחר שאריאל שרון עלה לשם), ואילו אנו בעניין החפירות המתבצעות בהר הבית סומכים על הממשלה שתעצור ולא תתן לזה להמשיך. המשיך הרב והצביע על עצמו "אני חטאתי" ושוב אמר "אני לא מאשים אף-אחד, אני חטאתי שלא עצרתי את המשאיות היוצאות בהר הבית עם שרידי מקדשנו", ועיניו דמעו.

- אמר שהוא משתדל בכל פעם שהוא מזדמן לירושלים ללכת אל הכותל, וכך ראינו מספר פעמים כשהזדמן לירושלים עם אחד הבחורים מהישיבה. (מאיר ל.).

ביחס לסכסוך הישראלי-ערבי

- פעם כששאלנוהו על המצב הכללי בארץ ועל התפרעויות הערבים, אמר שמדינתנו הייתה צריכה לדאוג שמחנות הפליטים של הערבים יהיו מסודרים ורחבים, וממילא הייתה יורדת הפשיעה ולא היו חממות לרוצחים. (ר' יוסי ד.).

- כנשאל לאחר התפרעויות של ערבים איך צריך להתנהג בזמן מלחמה, ענה הרב שיש להשתמש בשכל ולא לערב רגש, לחשוב על כל פעולה בצורה ברורה ומחושבת. (ר' יוסי ד.).

- כאשר מתיישבים מחו על הפיגועים באזור ופגעו במסגד, אמר שהבעיה היא שמי שעשה זאת חושב שבזה גמרנו אתם את החשבון, אך למען האמת החשבון ארוך ולא בפעולות מחאה ספונטניות כאלו נגמר העניין. (אלנתן ג.)
- מרבה היה לצטט את הפסוק "אני שלום, וכי אדבר המה למלחמה". ציין שהגויים מפרשים שלום בתור ויתורים והזדמנות למלחמה, "פיהם דיבר שווא וימינם ימין שקר" - כך התבטא על הסכמיהם של הערבים, "כי היא חוכמתכם ובינתכם" - ללא התורה אין בינה מול הגויים, ומחזון העצמות היבשות הדגיש את דברי הנביא באומרו "הנבא, הנבא על הרוח" שיש לעם צורך דחוף במטען רוחני.
- תלמיד עלה פעם עם הרב לגבעת הישיבה וסיפר שכאשר הם הגיעו לשכונה וראו פועלים ערבים עובדים, הרב הקדים להם שלום כדרכו. (לירון מ.)

מעשים שונים

- כשנשאל האם הרב נוסע עם מישהו לכיוון המרכז - הקפיד להדגיש שהמרכז (מבחינה גאוגרפית) הוא כאן, והכוונה בדברי השואל לשפלה.
- הביע את מורת רוחו כאשר בעלון לשבת המחולק בבתי כנסת - הופיע פרסום לטיול בהודו לציבור הדתי ומצורף לו תמונה של פסל בודהה - ואמר: "חוץ מזה שזוהי טיסה לחו"ל וזה דבר חמור בפני עצמו, גם תמונה של עבודה זרה, ועוד בעלון של שבת?!". (אלנתן ג.)
- כאשר ראה פרסום של נופש פסח בהונגריה ורומניה, אמר בקול חנוק "שם נרצחנו וגורשנו ועוד רוצים לחזור לשם?!", והוסיף, ששלח מכתב לאחד מרבני מערכת העלון בנוגע לדבר. (אלישיב ס.)
- כשראה שמוכרים בישיבה כלי כתיבה מתוצרת גרמניה, העיר לאחראי שראוי שלא לקנות מוצרים כאלו. (דניאל צ.)
- הרב הסביר מספר פעמים שהם בגולה רק חלמו על כך שייתאפשר להם ללחום בארץ, וכשהיה אסור ליהודים ברומניה לראות את מצעד לגיון הצבא של הגויים, היה מציץ מן החלון וחולם על ארץ ישראל ועל האפשרות להלך בה קוממיות כחייל - כך הסביר את חשיבות השירות בצבא עבורו.

- כשהייתה הפגנה בצומת תפוח במטרה להכניס ספר תורה לקבר יוסף, אחד החיילים אמר לרב שיזוז אחורה, הרב ענה, שבישראל אין צעידה אחורה אלא רק קדימה, החייל העלה את הרב לאוטובוס העצורים. למחרת בבוקר (ביום שישי) רצו לשחרר את הרב (בעיקר בגלל לחץ של חברי כנסת מהמפד"ל), אך הרב סירב ואמר שישתחרר עם כולם - ואכן כך היה, הרב יצא אחרון מהכלא. (ר' רון ש.)
- כשהרב יצא באיחור להפגנה למען ירושלים והיה חשש שיגיע אחרי הכל, ציין שמפאת חשיבות ירושלים הוא נוסע למרות האיחור. (עדיאל ש.)
- היה נזהר מלדרוך על עתיקות שהיו חלק מריצוף הרחוב בעיר העתיקה. (עדיאל ש.)
- כאשר בג"ץ רצה להתערב בענייני הדת, העיר שדווקא בברכת "השיבה שופטינו" ישנה בקשה "והסר ממנו יגון ואנחה". (ר' ברוך פ.)
- כאשר הרב שירת בגמ"ר שומרון (גדוד מרחבי שהיה בפעילות קרבית) - סיפרו שהרב היה המבוגר בחבורה ולכל משימה היה מתנדב ראשון, חיילות למופת ולדוגמא. (ר' יוסי ד.)
- יום אחד כשהרב ירד ברגל ליישוב עם אחד התלמידים אמר, כתוב: "כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם נתתיו" - וכף רגלכם זה כפשוטו, לפיכך מי שביכולתו עדיף שיתהלך יחף". (שריאל ל.)
- כשהודיעו לרב שמשה קצב נבחר לנשיא הודה: "ברוך אשר נתן כבוד לעמו". (ר' רון ש.)

הליכותיו אמת ואמונה, עוז וענווה, אוהב שלום ורודף שלום

מכל מעשיו למדנו, שכן כולו היה אישיות של תורה. בכל שיחה ודיבור של חולין היה מציב עובדות על אמתתן, ומהערוותיו העדינות שהעיר במאור פנים, למדנו ולמדנים אנו מהי התייחסותה של תורה.

- יום אחד ראו את הרב קונה ופלים ומכניסם לתיקו, כאשר הבחין הרב שאחד התלמידים שם לב לכך מצא לנכון לציין שהוא בדרכו לנכדיו ומשום כך קונה את הוופלים. בתו סיפרה שכשהיה מגיע היה מביא עמו שלוש חבילות - אחת, ליום שהגיע, ועוד שתיים לכבוד שבת המלכה. (שלומי ב.).

- הקפיד שלא לעשות את בית המדרש קפנדריא והיה עושה הקפה, גם בבית המדרש החדש היה יורד למטה וכדו' למרות אריכות הדרך.

- פעם הישיבה הפגינה במחאה ליד המועצה. בסיום ההפגנה, ראינו שהרב מסיר מנעליו את הבוץ של הגינה, ואמר שאסור לגזול את הקרקע מהמקום. (אלנתן ג.).

- הרב בנימין זצוק"ל הי"ד, היה תלמיד חכם שלא נמצא רבב על בגדו, מתלבש בפשטות ובצניעות ומתהלך שנים רבות עם תיק עור ישן ופשוט עד שנוקק להחליפו. ניתן ללמוד על פשטותו אף מכלי הכתיבה שלו-עיפרון קטן מרוב חידודים ועטים פשוטים. ובשנים שהיה נוסע באוטובוס לאלון-מורה היה שומר את הכרטיסיות ומשתמש בהן כסימניות. (הרב משה כ.).

- העיר לאחד מתלמידיו הקרובים ששערו היה מעט מגודל, שהוא עצמו מקפיד להסתפר כל - ל' יום, שכן יותר מזה, לפי התורה נחשב בגדר "גידול פרע" (ויקרא כ, י ברש"י). וכן העיר לו פעמים בנוגע לאיסור הרבב על בגד של בן תורה.

- בלשונו, כמו בבגדיו - לא נמצא רבב, הקפיד לדבר בלשון נקייה, במידת חסידות מופלאה. לדוגמא במסכת כתובות לא היה אומר "ביאה אסורה" אלא "מעשה

- אסור", וכן לדוגמא בסיפור בע"ז (יז ע"א) בנוגע לר' אלעזר בן דורדיא אמר על אותה אשה "אותה אשה מרשעת" ולא הזכיר את תפקידה הבזוי, אע"פ שדברים אלו נכתבו במפורש בגמרא על ידי חז"ל. (נחמיה מ. ואלנתן ג.)
- לאחר שנהרג החייל בקבר יוסף, ומשפחתו אמרה שהיחס מצד המתיישבים הנוכחים שם אינו יפה ומבזה, אמר שאכן הוא שם לב לכך בביקוריו ובלימודו במקום וזוהי בעיה רצינית, ושניסה לדבר עם מספר בחורים במקום. (יהושע ש.)
- הרב הקפיד לברך בקול רם על הכוס ששתה בחדר התה, ברכה לפניה ולאחריה, ואמר שכך לא שוכחים לברך את הברכות. (מאיר ל.)
- כאשר היה מגיע עם ההסעה של האברכים שהייתה עוצרת במכולת כדי להביא מצרכים למטבח, היה הראשון ש"קופץ" וממהר לעזור ופעם הצטרף לעזור לתיקון התקר. (מאיר ל.)
- הרב שוחח עם אחד הרבנים מחוץ לבית המדרש הישן (ליד המכולת), עבר נער ממדרשת "בית יוסף" עמוס במשא כבוד ורטן: "אולי מישהו יעזור לי כבר" הרב עזב מיד את עיסוקו ורץ לעזור לנער. (ר' רון ש.)
- כשהיו באים לבקרו בשביתות רעב, או כשהיה יוצא להפגנות וכדו' עם הישיבה, כשהציע לשבת וללמוד עם מישהו, ראשית כל היה שואל האם יש לנו זמן, כדי שלא נרגיש כפייה והכרח. (הרב נוחם צ.)
- "כבוד את אביך ואת אמך... וי"ו יתירה - לרבות את אחיך הגדול!" (כתובות קג ע"א) - כאשר אחיו הגדול, היה מתארח באלון מורה, ראינו איך הרב ניגש ומתייחס אליו בהדרת כבוד. (ר' יוסי ד.)
- הקפיד לברך את הסועדים "לשובע" ולא "בתאבון" - והסביר שאיננו אוכלים לתאוה, אלא "צדיק אוכל לשובע נפשו" - כך למד ממורו ורבו הרב נריה זצ"ל.
- כשעברנו לבית המדרש החדש רצינו להציב את הסטנדר של הרב בטור האמצעי במקום מכובד במרכז אולם הישיבה, אבל הרב לקח את הסטנדר וכרגיל התיישב בטור הצדדי וסרב בתוקף לשבת במרכז ביהמ"ד. (אבישי ה.)

כאשר פעם אחת במקום ישיבתו בחדר שיעורים היה כסא מרופד - הזיזו ואמר שהוא לא מסתדר עם כסאות כאלו. (ר' רון ש.).

לאחר לידה היה מברך את בעל השמחה במאור פנים "שתזכה להכניסו..." ומציין היה שיש נוסחים קבועים שיש לברכם. היה מקפיד לשאול מה שמו או שמה בישראל ומוסיף: כשמו כן יהיה/תהיה. (ר' דוד מ.).

לאחר שאחד מתלמידיו למד שיש לפנות לרבו ב"שלום עליך רבי ומורי" - פנה כך לרב, הרב בענוותנותו ובחיוכו הרחב אמר "זהו שיעור הזמן שבדיני ברכות יכול לחזור אם טעה". (ר' דוד מ.).

היה קונה במכולת את הפירות שהיו על סף רקבון, בטענה שאם לא יקנו אותם הם ייזרקו לאשפה, וכך ניתן להציל אותם מ"בל תשחית".

כשבנקודה האכילו את התרנגולות בלחם יבש, העיר: שאם הלחם עדיין ראוי לאכילת אדם לא כל-כך פשוט שניתן להאכילו לתרנגולות. (עובדיה מ.).

כאמור הרב היה אוכל לבדו בחדר השיעורים, אך בראשי - חודשים וחגים היה מצטרף אל הסועדים, אומר דבר תורה מענייני דיומא ודואג שישירו שיר מענייניו של יום (כשהחברים לא יזמו זאת מעצמם), שמנו לב שאף בסעודות אלו היה אוכל מהפרוסות האחרונות של הלחם, ובתוספת ירקות מעטים (היה מציין שישנה מחלוקת האם חייבים לאכול לחם בר"ה ולצאת מהספק הוא נוטל ידיו על פת).

מי כאן הלל - באחד הבקרים בשיעורי "עולת ראייה" תוך כדי השיעור נכנס בחור בעייתי שהסתובב בישיבות רבות ללא מסגרת, ואף לאלון מורה הגיע, וביקש בקול עז ותובעני מהרב שיתן לו ספר ללמוד בו. התלמידים תמהו מעוצמת חוצפתו של ההלך וניסו לרמוז לו שיצא, אך הרב הקדים את התלמידים וענה לו בניחותא, שכעת הוא לא יכול למלא את מבוקשו, אך עוד מעט וייתפנה אליו. ובינתיים הפנה אותו למדף ספרים בבית המדרש. הנער יצא והרב המשיך בשיעור כאילו לא קרה דבר, לא עברה דקה והנער נכנס שנית ושוב ללא בוש פסע אל הרב ובקול רועם פנה לרב ואמר "לא מצאתי את הספר, אני רוצה ספר ללמוד בו!" - התלמידים כעסו מאד וחשבו להוציאו, אך הרב שוב ענה לו בסבלנות ובניחותא... הדבר חזר בשלישית, ושוב הרב במאור פניו ועדינותו... (אלישיב ס.).

- היה מקפיד בכבוד ראש - הישיבה הרב לבנון שליט"א והיה מתרומם מכסאו כשהרב היה עובר.
- כאשר אחד מאנשי צוות העובדים בא אל הרב להתייעצות במהלך היום, אמר לו הרב "בוודאי שאתה משלים אח"כ את הזמן!" כדי שלא יהיה חס וחלילה גזול מהישיבה. (מאיר ל.).
- "שלא תביאנו לידי מתנת בשר ודם" - פעם היה חסר לרב חצי שקל לתשלום במכולת, הציע לו אחד האברכים להלוות לו והרב סירב. (ר' רון ש.).
- בצעירותי, למדתי בבי"ס היסודי ביישוב, כשירדתי פעם אחת למכולת, ראיתי שלאחר שהמוכר החזיר לרב עודף הרב פנה אליו ואמר "טעית החזרת לי שתי אגורות יותר מדי". - צדיקים ממונם חביב עליהם, וכל שכן שחסים הם על ממון אחרים. (נפתלי ב.).
- בסופי שיעורים התלמידים היו אוספים עם הרב את הספרים כדי להחזירם לספרייה. אך הרב הקפיד להחזיר את הספריו בעצמו ולא להשתמש בתלמידיו. (יואל ד.).
- לאברכים בישיבה נקבע תשלום מסוים בעבור השימוש בפינת - הקפה, האחראי על הגבייה ציין שהרב היה מקפיד לשלם את הסכום בכל ראש - חודש, מבלי להישאר חייב. (אסף ג.).
- לאחד מתלמידיו היה נותן מדי פעם סכום כסף לפני חג הפסח ואמר שזה מתורם בעילום שם.
- סיפר מנכ"ל הישיבה הרב ניסים עטיאס, שהרב היה מבקש ממנו להוריד לו מהמשכורת כי הוא התייעץ עם אשתו והחליטו שדי להם בפחות, והישיבה זקוקה לכסף יותר ממנו. הרב ניסים כמובן סירב לקבל מהרב את הכסף אך, למחרת היה הרב ניסים מוצא במגירתו שבמשרד מעטפה המכילה אותו סכום כסף - "תרומה בעילום שם" והדבר חזר מספר פעמים.
- לאחר ששבת רעב בחודש תמוז תש"ס ונעדר בשל כך מהישיבה, פנה לרב ניסים וביקש שיוריד לו מהמשכורת את הכסף על הימים שבהם נעדר מהישיבה.

- היה מתעניין בשלום החולים שביקשו להתפלל עליהם והיה מסתכל ברשימת החולים כדי להתפלל וללמוד לרפואתם. (הרב נוחם צ.)
- אמר לראש הישיבה שליט"א, שבכנסים שעורכים הרבנים קשה לו להשתתף, בגלל הפאר הבא לידי ביטוי באוכל וכדו', במקום להגיש מים או מקסימום סודה, כמו כן שמח ב"תקנת" הישיבות שהמליצו למעט בהוצאות החתונות.
- ליד החלון התיישב תלמיד שהעדיף שהחלון יהיה פתוח לרווחה. בחורף, הרב לרוב היה לובש סוודר מפאת הקור, אך לעתים זה לא היה עוזר והיה שואל אותנו האם אפשר לסגור, וכשהיה סוגר היה משאיר פתח כדי שיכנס אוויר צח מתוך התחשבות באותו תלמיד. (עדיאל ש.)
- תלמיד שנסע עם הרב בטרמפ סיפר שהנהג החל מדבר נגד ציבורים מסוימים מישראל מתוך כאב על הקורה בארצנו, הרב עמד איתן, רגוע ומאמין ולימד זכות בעדינות אך בתקיפות, גם אם הראו לו "באותות ובמופתים" שהציבור עושה רע, וכאשר ירדו מהטרמפ אמר לתלמיד שהוא לא אוהב שמדברים "נגד".
- הרב ראה "יפנים" בכותל המערבי - ואמר להם שלום, והסביר שלאנשי דת המקויה היפנים יש אהבה אמיתית לישראל ולכן הוא משתדל לומר להם "שלום". (עדיאל ש.)
- השתדל לקיים "כל הפושט יד נותנים לו", וסיפר שכאשר הוא נמצא במקומות שמבקשים צדקה, כמו בכותל או בקברי צדיקים, הוא מתהלך עם מטבעות בכיסו, כדי שלא יעבור חס ושלום על פניו של עני הפושט ידו מבלי לתת צדקה. (מאיר ל.)
- באשר לקברי צדיקים היה אומר שהתפלה במקום פועלת כך שתפילתך באותו מקום יותר מתרוממת ונשמעת, וחוז' מזה, בזכות תפילותנו נפתח פתח לאותו צדיק גם כן להתפלל, והיה לעתים משתתף בתפילות ב"עוורתא", בקבר אלעזר ואיתמר. (מאיר ל.)
- תלמיד מספר שבאחד הסדרים שינה את תנוחתו ולמד כשהוא יושב בכסאו על הברכיים, ניגש אליו הרב ואמר, כשהיינו בחו"ל השתדלנו להתרחק ככל שניתן מן הגויים וממנהגיהם, וחלק מהעבודה זרה בכנסיות הייתה בישיבה על הברכיים על כן לא ראוי לעמוד כך, בעיקר בשעת הלימוד. (אבישי ה.)

- תלמיד אחר מספר שהתיישב על הסטנדר בשעת בלימודו, העיר לו הרב שזהו כלי המשמש לקדושה, וכן אין מקום לשבת כך בבית המדרש. (נועם ו.)
 - מישהו צחק פעם בנוגע ל"חכמי חלם", הקפיד הרב והעיר שחלם הייתה עיר של תלמידי חכמים. (ר' רון ש.)
 - בישיבה ישנו לוח הנקרא "הראת לדעת", שבו התלמידים כותבים שאלות, חידושים וכדו', הרב העיר שלא ראוי לקרוא כך מפני שביטוי זה נאמר על הקב"ה. (דביר ר.)
 - וכן ביחס לחוברת "ברוך פודה ומציל" שנכתבה על ברוך גולדשטיין הי"ד, העיר "בלי קשר לתוכן החוברת, שאיני מביע דעה כי לא קראתיה, זוהי בעיה חמורה ליחס פסוק שנכתב על ה' לבשר ודם". (אלנתן ג.)
 - היה מעיין בקביעות בעלונים שנשלחו לחיילים ומעיר לכותבים הארות ודיוקים, אם היה צורך. כשרצה אחד התלמידים לכתוב הערה שאמר לו בשמו של הרב - אמר שלא לכתוב בשמו אלא בשם הרצי"ה שנהג לומר כך. (אלנתן ג.)
 - שאל את עורך העלון לחיילים מדוע ישנם כותבי מאמרים שלא מציינים את שמם, או שמציינים רק בראשי תיבות "שם זה שם, ויש לקחת אחריות על הכתוב". (שלום ב.)
 - לאחר שתלו חלק מעיתון דתי בדלת ביהמ"ד כלפי פנים ביקש להוציא את הכתבה בטענה, שלמרות שהיא עניינית וחשובה, בכ"ז אין מקום לעיתון בתוך בית המדרש. (אלנתן ג.)
- הרב הרבה לצטט פסוקים, מדרשים וכדו' בכל מיני הזדמנויות ולקשרם למציאות שנמצא בה. חשוב לציין, הדברים נבעו מפיו בשפע, ובטבעיות שהייתה כה אופיינית לשלמותו, ולא מדובר בחיפוש אחר חידודי לשון:
- פעם בבית המדרש הישן בנווה עפרה כנראה לאחר שבת חופשית, הגענו לישיבה וגילינו שהדלתות של הישיבה נעולות, נאלצנו בעל כרחנו להיכנס דרך החלון, כשהרב נכנס אמר "משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים". (ר' רון ש.)

כשהתחילו להביא לישיבה דברי מתיקה למכירה (בקיוסק), אמר הרב בשם חסידים במילתא דבדיחותא "פת במלח תאכל? ומים במשורה תשתה?". והציע שחוץ מהמתקים יביאו גם פירות יבשים וכדו', שנשתבחה בהם ארץ ישראל. (ר' רון ש.)

בשיעורים שהיה מביא משל כדי להראות שהנמשל אינו מעין המשל היה אומר "המשל בעניינינו- משול כחרס הנשבר" ואיננו דומה לנידון. (אלנתן ג.)

כשהיו באים תלמידים המשרתים בצבא לביקור ב"רגילות", היה אומר: "מה עושים ברגילה? ותרגילנו בתורתך!" (יואל ד.)

בשנת תש"ס הוקמה מול הכנסת עיר אוהלים, בהליכתו לכיוון "גן הורדים" עלו אנשים מול הרב אמר על כך: "והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" וכהרגלו הקדים שלום לכל אדם. למשפחות שהגיעו עם ילדיהם היה דורש "והטף למה באין? כדי ליתן שכר למביאייהן" (חגיגה ג ע"א). (לירון מ.)

כשמע שאחד האברכים העביר שיעור לבנות באולפנא (ולא אשתו), אמר "אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים". ושראוי שנשים יעבירו את השיעורים לבנות. (ר' רון ש.)

פעם, אחד התלמידים משיעור א' נכנס לשיעור באיחור קל, כשכוס תה בידו עבור הרב, בטענה שזה פיצוי על כך שנכנס באיחור, הרב חייך ואמר "והרי אין מוקדם ומאוחר בתורה!". (אלנתן ג.)

היה אומר על תה - "תהא השעה הזאת..." ועל קפה - "קוה אל ה' חזק ויאמץ ליבך, וקוה אל ה'" כשהיה מוסיף עם הפסוק דבר תורה.

כשנשאר מעט זמן לצורך לימוד משותף, היה אומר "אלו דברים שאין להם שיעור" ופותח בלימוד.

מספר פעמים קרה שר' רון שמואליאן פתח את ארון הנשק כדי לקחת את הכלי המופקד בו לפני הנסיעה לביתו, וכן לרב בנימין שבא אחריו. הרב היה אומר "מפתח לאחד מפתח למאה" - מכיון שפתח לעצמו הוא מסתייע בדבר גם-כן, והיה לפעמים מסביר את המקור לדבריו ממסכת שבת (קכב ע"א) בנוגע ל"נר לאחד נר למאה". ובהזדמנות זו מסביר את הסוגיא בגמרא.

- כשר' רון ש. עבר לדירה גדולה יותר וסיפר זאת לרב, הרב אמר בשמחה "אוה... הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ".
- כשהיו מתיעצים עם הרב והיה קשה לשומע לקבל את דבריו, היה אומר "אך אם אתה לו שמעני". (ר' רון ש.).
- הרב נחם מספר שבפעם הראשונה שנפגש עם הרב כבחור צעיר בישיבה לצעירים, בחתונתו של הרב ישראל אריאל (ליבוביץ), עשו סיבוב עם החתן מסביב לבריכת שחייה, ראה הרב ואמר "ממליכים מלך על המים".
- אברכי ביהמ"ד יצאו לשבת בכפר סבא לשם העברת שיעורים בבתי כנסת שברחבי העיר, הרב נשאל האם הוא מעביר שיעור וענה, ש"האלוקים יעננו בקול" - מה שה' יזכני אומר, וכאשר נשאל האם יתן עוד שיעורים נוסף למפורט בתוכנייה, ענה ש"אין גזירת הכתוב". (ר' רון ש.).
- בסעודה חגיגית של הישיבה - מחא כפיים בלהט לא רק על דברי תורה, אלא גם על קריאה לתורם וכדו'... (הרב נוחם צ.).

הנסיעות וההסעות (טרמפים)

- לפני יציאתו לדרך היה קוטף עלה הדס משיח הסמוך לביתו, כדי לברך לפני תפילת הדרך (שתהיה ברכה ארוכה הפותחת ומסתיימת בברוך). (מאיר ל.).
- כשיצאו מספר נוסעים ברכב מהיישוב, היה אומר שכל אחד יברך ברכת הדרך לעצמו. (שריה ד.).
- הרב היה מסרב שיוציאו רכב מיוחד כדי להורידו ליישוב. היינו מסבירים בכל מיני תירוצים שבכל מקרה אנחנו יורדים ליישוב, אך עם הזמן הרב גילה את "התחבולה" וסירב.
- כאשר מישהו ירד ברכבו ועשה סיבוב כדי להעלותו למחוז חפצו, היה מסרב בכל תוקף - בעיקר כאשר היה היורד בדרך במטרה להעביר שיעור בבית הספר - היה מעיר לו על האחריות שבלימודו. (ר' יוסי ד.).

סיפר שלא עוצר רכבים במחסום של צה"ל - כי אז אתה, כביכול, מכריח שיקחו אותך בטרמפ, שהרי ממילא הנהג עצר שם, ולא בגללך. (אלנתן ג.)

יום אחד הודיע אחד האברכים לרב שאשתו נוסעת לקדומים ושהרב מוזמן להצטרף, הרב נסע עמה ושאל אם היא מתנגדת לנסוע דרך "עוקף שכס דרום" ולא בדרך הרגילה - הארוכה. הנהגת אמרה שהיא קצת מפחדת והרב הרגיע אותה בכך שהוא עם נשק וכך נסעו בדרך הקצרה - במהלך הנסיעה הוציא את הנשק דרך החלון והיה ב"היכון" - מעשה שלא היה עושה בדרך כלל - כנראה שעשה זאת כדי להרגיעה. נוסף לכך הפליג בדברי תורה במעלת הבטחון בה'. (אלישיב ס.)

אמר לליאור א. כשלמד עימו שמירת הלשון ביחד - שכאשר יש לשון הרע בטרמפ הוא מבקש לרדת.

פעם כשנסע בטרמפ, וברדיו ריאיינו אדם שדיבר בגנות אחד הרבנים, הרב ממש כעס ואמר "מדוע לא משתיקים אותו, יש להוריד אותו מהקו מיד". (ר' רון ש.)

פעם אחת התנצל בפני אחד התלמידים שלא יכול היה לבקש מהנהג שיעצור לו בטרמפיאדה ויעלהו גם כן לטרמפ. (אלנתן ג.)

היה חוזר ואומר למי שזכה להסיעו שזהו קיום מצוות הכנסת אורחים דאורייתא, שכן בימינו כאשר באים אורחים, הדבר מתוכנן ומסודר מראש, ולכן מי שמתקיימת בהם בו מצווה זו הם אלו האוספים את העומדים בצמתים ומחכים שיביאום למקום חפצם.

היה עולה על כל טרמפ שעזר לו אפילו במעט כדי לזכות את הנהג העוצר, וכן אמר בשם הרב נריה זצ"ל, שלימד שתימך יש להתקדם, כי אין הקב"ה מוזמן טרמפ לריק, ואם אפשר, יש לנצל כל התקדמות ולא להפסיד הזדמנויות. למי שזכה להעלותו בשביל המוביל לישיבה היה אומר שהמצווה נקראת על שם גומרה. (אורן צ. ור' רון ש.)

כאשר היה טרמפ שסייע לעלות לישיבה, והיה בו רק מקום אחד, אם היה איתו בן לוויה - לא היה עולה ואמר שאסור להיפרד מבן לוויה. פעם אחת כדי שלא ירגיש בן לויתו שהרב הפסיד בגללו טרמפ אמר, שאין כמו ללכת ד' אמות בארץ ישראל. כך גם היה כשנסע עם אחד התלמידים לירושלים. המתינו זמן רב

- וכשהגיע טרמפ ובו מקום אחד בלבד - אמר שאם לא הועיל הטרמפ הזה בוודאי עוד מעט יגיע טרמפ לשנינו - והוסיף "גאולתן של ישראל קמעא קמעא". (אלנתן ג. ישי ב. ועדיאל ש.)
- היה מסתכל על מהירות הנהיגה של הנהג וכאשר ראה שהפריז במהירות אמר לו בנעימות: "עד מאה ועשרים?!". (עדיאל ש.)
- כשעקפו בצורה מסוכנת את הרכב שהרב היה בו, אמר שבפיקוח נפש מחללים את השבת - ובנסיעה מהירה של אותו יהודי - לא מתלבטים ונוסעים מהר?! שכן הכניס עצמו במודע לספק פיקוח נפש ומעשה זה יותר חמור מחילול שבת. (מאיר ל. ועדיאל ש.)
- תמיד כשעלה לטרמפ השתדל להתעניין בשלום הנהג, משפחתו, מספר המשפחות ביישוב וכדו' והיה מדבר עם הנהג ועם הנוסעים בדברי תורה.
- פעם לקחו את הרב בטרמפ וכדרכו החל אומר: "ראיתי משהו מאוד מעניין במדרש", והחל לדבר בחידושיו על פרשת השבוע. הגיעו ליישוב והצליחו במיני תירוצים להעלותו לישיבה. אז הודו לו בעלי הרכב על דבריו הנכוחים, אך הרב בצניעותו אמר שהתודה צריכה לבוא מהכיוון ההפוך: "שזיכה אותי להשמיע את דברי התורה ולא להשאירם ברשותי בלבד". (צביקה ו.)

סיפורים שסיפר

- סיפר שפעם בבית הוריו התכוון בדרך לפתוח את החלון ואביו הבחין בכך וביקש ממנו שיפתח: "אנא בני, פתח את החלון" כדי לזכות אותו במצוות כיבוד אב ואם. (ר' יוסי ד.)
- הזכיר שאדיר זיק בצבא היה מספר בדיחות ומקיים הצגות לחבר'ה" לכל סוגיהם" ומלהיב אותם, ובכך בעצם זיכה אותם שבאותו זמן לא דיברו לשון הרע ורכילות וכדו'... (אלנתן ג.)
- סיפר שבצעירותו במרכז הרב היו הולכים לעתים בשבתות ל"טישים" בחסידות "תולדות אהרון" - "רב' אהרלך" והיו חובשים כובעי קסקט. וציין שאנשי הקהילה שרובם היו אנשי מעשה, קירבו אותם באהבה. (אלנתן ג.)

סיפר שבמרכז הרב (כשהייתה עוד בבית הרב) בפורים, אחד הבחורים התלוצץ, והרצי"ה עמד בכניסה ולא נתן לאנשים להכנס, שכן נאמר "במושב לצים לא ישב" - זו המדרגה הכי חמורה כמצוין במזמור א' בתהילים. (אלנתן ג.)

סיפר שבערך בשנות החמישים, כשהתגורר בתל-אביב בפסח לא היו בנמצא תפוחי אדמה, ועל-פי ההיתר של הרב פרנק זצ"ל, אף האשכנזים אכלו קטניות. (ר' רון ש.)

במלחמת ששת הימים

בכל שנה הרב היה מעביר שיעור בקשר ליום ירושלים בהתרגשות עצומה. מלווה בדמעות שמחה וסיפורו האישי:

המצב בארץ: הרב סיפר "אני זוכר שהתגלגל שם עיתון ישן מכמה ימים לפני, ואני רואה שם בדיחה שאז הייתה נפוצה "שהאחרון שיצא משדה התעופה לוד שיסגור את החשמל" זאת הייתה האווירה, אווירה קשה מאד בארץ".

לפני כן היה מיתון, הייתה ירידה קשה, היו קשיים חברתיים וכלכליים ובעיות של אבטלה. וכן ההנהגה הייתה מאד לא מגובשת, דיברו על הססנותו של ראש הממשלה לוי אשכול והתהלכו בדיחות סביבו - למפרע התברר שהוא הכין את הצבא למלחמה, ושמחסני החרום היו מסודרים, הוא דאג ללוגיסטיקה, אבל על כל פנים הופעתו הייתה הססנית, ולאחר מעשה התברר שהססנותו גרמה שגם ירדן תצטרף למלחמה.

גם המצב ביהדות חו"ל היה דומה והתהלכו שם באימה ובפחד מפני הבאות, נפוצו שמועות, לא עלינו, שמה שקרה באושוויץ הוא כאין וכאפס לעומת מה שעתיד לקרות בארץ ישראל.

ביישוב האזרחי הייתה הרגשה של מתח והרגשת כוונות לקראת דברים שאיש לא ידע איך יתפתחו, התברר לאחר המלחמה שבאו בדברים אנשי החברא קדישא ועם ראשי הישיבות בבני ברק שיכינו צוותים, שכן לפי כל האיומים שהגיעו היו חששות שחס ושלום יהיו קרבנות כבדים ביישוב האזרחי.

בשבוע האחרון לפני המלחמה: העלו את הגדוד מהדרום לאזור גימזו, שכן הם היו צריכים להיות קרובים מצד אחד לשדה התעופה, ומצד שני למקומות שגובלים עם ירדן כי כבר היו חששות כבדים שגם ירדן עשויה להצטרף למלחמה. אז עשו פעולת הסחה, למרות שהתקבלה כבר החלטה על ידי משה דיין שר הביטחון וממשלת האחדות לפתוח

במערכה, לכן הוציאו הרבה יחידות במוצ"ש לערים, כדי שהעם והעולם יחשוב שאין עדיין החלטה, הגדוד יצא להופעה בתל אביב. והרב קיבל שחרור, כדי להגיע לביתו בכפר הרא"ה אך לא הספיק, ולכן הלך לבקר את אמו שגרה בתל אביב, האם ספרה לו את הסיפור על הסנדלר הקדוש וכך אמר "היה יהודי אחד, סנדלר, שברכותיו היו מתקיימות, אמרו שהיה יהודי בעל שאר רוח אולי עסק קצת בדברים שבנסתר, היו באים אליו ומבקשים ממנו ברכות. זמן קצר לפני מלחמת ששת הימים, באותה שנה, מספר שבועות לפני פסח הוא הלך לעולמו, וסיפרו לי שהוא הותיר מכתב סגור ואמר שיפתחו אותו אחרי פסח, או אחרי ל"ג בעומר. ופתחו את המכתב והיה כתוב בו שיהיה מצב קשה בישראל ותהיה מערכה, מלחמה, וכעבור שלושה ימים יהיה נצחון גדול שעוד לא היה כדוגמתו".

הרב חזר לגדוד, וציין שגם החיילים היו מבלבלים שכן יום יום היו בשגרת אימונים ופתאום יוצאים לבלות בתל אביב! ?

למחרת ביום ראשון המשיכו את האימונים ובאחת ההפוגות מהאימונים הרב סיפר ל"חברים" את המעשה הזה והיו שם מכל השכבות בישראל, השומר הצעיר, אנשי שכונות, קיבוצניקים, עירוניים ובחורי ישיבות - והרב סיפר את הסיפור, ואף אחד לא לעג ולא צחק. בדרך הטבע סיפור כזה גורר לעג כי ניתן לטעון שאלו דברים שאין להם שחר. היו כאלו שקיבלו את זה יותר באמונה והיו שבפחות אמונה, אך אף אחד לא רתח בלעג ובביטול, "הייתה הרגשה שכנראה אפשר היה לחוש אותה, שדברים גדולים עומדים לקרות".

הרב שירת ביחידה מחטיבת הצנחנים שנקראה עתודת מטכ"ל, שתפקידה להיות עתודה כלל צהלי"ת בכל מקום שבו יהיה צורך במטרה לסייע ולהתגבר על משברים, הגדוד גוייס שבועיים לפני תחילת המערכה (ביום שני כ"ו באייר נפתחה המערכה וכ"ח באייר היה יום רביעי) ואחד הפלאים שהרב היה מדגיש ומספר, היה בכך שלא היו צריכים להפעיל את הגדוד שלו, ולכל מקום שהעבירו אותם כבר לא היו זקוקים להם.

בהתחלה שלחו אותם לדרום בתור עתודה ל"אום כתף" - לעזרה בגזרה המרכזית בסיני, ושם לא היו זקוקים להם. אח"כ נשלחו בתור עתודה לגזרת ירושלים וגם שם לא היו צריכים אותם, לאחר מכן נשלחו לרמת הגולן, שם התייצבו, אך בלי ירייה, המקום

היה מעל קיבוץ "האון" במוצב טואפיק. מוצב אימתני, אחד המוצבים הקשים ביותר עד למלחמת ששת הימים אך וגם שם לא נדרש מהם לעשות דבר, ובכל זאת היו כמה חבריה שרצו לתרגל מעט תרגולים, ואכן עשו תרגילים על יבש ועל רטוב. ובימי הכוננות, אחרי תקופה של התארגנות העבירו אותם לדרום הרחוק, לא הרחק מאילת מול כונתילה. ושם היו בכוננות והתאמנו - זו הייתה תקופה קשה מאד מלאה מתח, הססנות וכוננות.

ישת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מברה

מצבת זכרון לאשה הכשרה

אמנו היקרה רחל מרים בת כמישה

לבית טרבלסי

אשת ר' יעקב טרבלסי יבלח"א, ישלח לו ה' רפואה שלימה בקרוב.

נלב"ע כ' אלול ה'תש"ס

רוח ה' תניחנה בגן עדן,

המלך ברחמיו יחוס ויחמול עליה,

וילווה אליה השלום,

ועל משכבה יהיה שלום.

ת.נ.צ.ב.ה.